

ישקיני משניקות פיהו

מה פשר המחלוקת היכן נאמרה מגילת שיר השירים?
כמה דעות יש ביחס למי אמר את השיר?
איזו דעה לא מובנת?

1. [ישקיני משניקות פיהו]
א. ב. ישקיני משניקות פיהו. היכן נאמרה?
רבי חנינא בר פפא אמר: בים נאמרה. הא מה דאת אמר: לסוסתי ברכבי פרעה.

רבי יודא ברבי סימון אמר:
בסיני נאמרה, שנאמר: שיר השירים שיר שאמרו אותו השירים השוררים.
שנאמר: (תהילים ס"ח) קדמו שרים אחר נוגנים.
תני משום רבי נתן: הקדוש ברוך הוא בכבוד גדולתו אמרה. שנאמר: שיר השירים אשר לשלמה.
למלך שהשלום שלו.

רבן גמליאל אומר: מלאכי השרת אמרוהו, שיר השירים שיר שאמרוהו שרים של מעלה.

רבי יוחנן אמר: בסיני נאמרה, שנאמר: ישקיני משניקות פיהו.

רבי מאיר אומר:
באהל מועד נאמרה, ומייתי לה מן הדא קרייא: עורי צפון ובואי תימן
עורי צפון, זו העולה הנשחטת בצפון.
ובואי תימן, אלו שלמים שנשחטין בדרום.
הפיחי גני, זה אהל מועד.
יזלו בשמיו, זה קטרת הסמים.
יבא דודי לגנו, זו השכינה.
ויאכל פרי מגדיו אלו הקרבנות.

רבנין אמרין:
בבית עולמים, ומייתין לה רבנין, אף אינון מהאי קרא:
עורי צפון זו העולה הנשחטת בצפון.
ובואי תימן השלמים שנשחטים בדרום.
הפיחי גני זה בית העולמים.
יזלו בשמיו זו קטרת הסמים.
יבא דודי זו השכינה.
ויאכל פרי מגדיו אלו הקרבנות. ...

על דעתיה דרבי חנינא בר פפא, דאמר בים נאמרה,
ישרי עלינו רוח הקדש ונאמר לפניו שירות הרבה.
ועל דעתיה דרבן גמליאל דאמר מלאכי השרת אמרוהו,
יתן לנו משניקות, שנשק לבניו.

על דעתיה דרבי מאיר דאמר באהל מועד נאמרה,
יוריד לנו האש ויקבל קרבנותיו.

על דעתיה דרבי יוחנן דאמר בסיני נאמרה,
יוציא לנו נשיקות מתוך פיהו, הדא הוא דכתיב: ישקני מנשיקות פיהו.

2. ב דבר אחר: ישקני מנשיקות פיהו,

אמר רבי יוחנן:

מלאך היה מוציא הדיבור מלפני הקדוש ברוך הוא, על כל דיבור ודיבור ומחזירו על כל אחד ואחד מישראל,
ואומר לו: מקבל אתה עליך את הדיבור הזה?

כך וכך דינין יש בו, כך וכך עונשין יש בו, כך וכך גזרות יש בו, וכך מצוות וכך קלים וחמורים יש בו, כך וכך
מתן שכר יש בו.

והיה אומר לו ישראל: הן.

וחוזר ואומר לו: מקבל את אלהותו של הקדוש ברוך הוא?

והוא אומר לו: הן והן, מיד היה נושקו על פיו, הדא הוא דכתיב: (דברים ד') אתה הראת לדעת, על ידי שליח.

ורבנין אמרינן:

הדיבור עצמו, היה מחזר על כל אחד ואחד מישראל, ואומר לו: מקבלני את עליך?

כך וכך מצוות יש בי, כך וכך דינין יש בי, כך וכך עונשין יש בי, כך וכך גזרות יש בי,

כך וכך מצוות יש בי, כך וכך קלין וחמורין יש בי, כך וכך מתן שכר יש בי.

והוא אומר: הן והן.

מיד הדיבור נושקו על פיו. ... ולמדו התורה, הדא הוא דכתיב: (דברים ד') פן תשכח את הדברים אשר ראו

עיניך. דברים שראו עיניך, איך היה הדבור מדבר עמך.

דבר אחר: פן תשכח את הדברים, שני דבורים שמעו ישראל מפי הקדוש ברוך הוא.

3. וכיצד היה הדיבור יוצא מפי הקדוש ברוך הוא?

ר"ש בן יוחאי ורבנן -

ר"ש בן יוחאי אומר:

מלמד שהיה הדיבור יוצא מימינו של הקדוש ברוך הוא לשמאלן של ישראל, וחוזר ועוקף את מחנה ישראל,
שמונה עשר מיל על שמונה עשר מיל, וחוזר ומקיף מימינו של ישראל לשמאלו של הקדוש ברוך הוא, והקדוש
ברוך הוא מקבלו מימינו וחוקקו על הלוח, וקולו הולך מסוף העולם ועד סופו. לקיים מה שנאמר: "קול ה'
חוצב להבות אש".

ורבנין אמרינן:

וכי יש שמאל למעלה?!

והלא כתיב: "ימינך ה' נאדרי בכח" "ימינך ה'", אלא הדיבור היה יוצא מפי הקדוש ברוך הוא מימינו לימינו של
ישראל, וחוזר ועוקף את מחנה ישראל י"ח מיל על י"ח מיל, וחוזר ומקיף מימינו של ישראל לימינו של הקדוש
ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא מקבלו מימינו וחוקקו על הלוח, וקולו הולך מסוף העולם ועד סופו שנאמר:
"קול ה' חוצב להבות אש".

אמר רבי ברכיה, שנה לי רבי חלבו:

הדיבור עצמו היה נחקק מאליו, "קול ה' חוצב להבות אש".

אמרתי לרבי חלבו: והא כתיב: (שמות ל"א) כתובים באצבע אלהים!

אמר לי: חנוקה! סברת לחנקני?!

אמרית ליה: ומהו דין דכתיב: לוחות אבן כתובים באצבע אלהים?

אמר לי: כתלמיד שהוא כותב ורבו מיישב על ידו.

רבי יהושע בן לוי ורבנין

רבי יהושע אומר:

שתי דברות שמעו ישראל מפי הקדוש ברוך הוא, "אנכי", ו"לא יהיה לך" הדא הוא דכתיב: ישקני מנשיקות פיהו. ולא כל הנשיקות.

ורבנין אמרין: כל הדברות שמעו ישראל מפי הקדוש ברוך הוא.

רבי יהושע דסיכנין בשם רבי לוי: טעמין דרבנין, דכתיב: "ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה", מה עביד ליה?

רבי יהושע בן לוי פליג, שאין מוקדם ומאוחר בתורה. או אינו מדבר, "דבר אתה עמנו ונשמעה" אלא אחר שנים ושלשה דברות.

רבי עזריה ורבי יהודה בר סימון בשם רבי יהושע בן לוי תפשי שיטתיה: אמרי, כתיב: (דברים לג) "תורה ציווה לנו משה".

כל התורה כולה שש מאות ושלש עשרה מצוות הווי. 'תורה' בגימטריא עולה כמנין תרי"א מצוות דבר עמנו משה. ברם "אנכי" "ולא יהיה לך" - לא דבר עמנו משה, אלא מפי הקדוש ברוך הוא שמענום.

4. ג. רבי יוחנן פתר קרייה בישראל

בשעה שעלו להר סיני למלך שמבקש ליקח לו אשה בת טובים ובת גנוסים

שלח אצלה שליח דבר לה אמרה: איני כדאית לשפחתו! אלא רצוני לשמוע מפיו.

כיון שחזר אותו השליח אל המלך, היו פניו שוחקות, ושיחותיו אינן נשמעות למלך.

המלך שהיה פקח אמר: זה פניו שוחקות, דומה שקבלה עליה,

ושיחותיו אינן נשמעות לי, דומה שאמרה: רצוני לשמוע מפיו.

כך: ישראל היא בת טובים. השליח זה משה. המלך זה הקדוש ברוך הוא.

בשעה ההיא (שמות י"ט) וישב משה את דברי העם אל ה'.

ומה תלמוד לומר: "ויגד משה את דברי העם אל ה'?"

אלא על ידי שנאמר: "הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך, וגם כך יאמינו לעולם, ויגד

משה את דברי העם אל ה'".

אמר ליה: כך תבעו!

אמר ליה: ושמעון למיינוקא מה דהוא בעי?!

רבי פנחס בשם רבי לוי אמר מתלא =משל

אמר דנכית ליה חיויא, חבלא מדחיל ליה

כך אמר משה: אתמול על ידי שאמרתי לו: "והן לא יאמינו לי", נטלתי את שלי מתחת ידיהם, עכשיו מה אני

עושה להם?!

תני רבי שמעון בן יוחאי: כך תבעו, אמרו: רצוננו לראות כבוד מלכנו.

רבי פנחס בשם רבי לוי: גלוי היה לפני הקדוש ברוך הוא, שעתידים ישראל להמיר כבודו באחר, שנאמר:

(תהילים קו) וימירו את כבודם. שלא יהו אומרים: אלו הראנו את כבודו ואת גדלו היינו מאמינים לו, ועכשיו

שלא הראנו כבודו ואת גדלו אין אנו מאמינים לו!

לקיים מה שנאמר: (תהילים קמ"ג) ואל תבא במשפט את עבדך.

...

5 רבי אבהו ואמרי לה רבי יהודה ורבי נחמיה

רבי נחמיה אמר:

שנים חברים שהיו עסוקים בדבר הלכה, זה אומר בית אב של הלכה, וזה אומר בית אב של הלכה.

אמר הקדוש ברוך הוא: שוקיותהון על ידי.

רבי יהודה אמר:

אפילו הבל היוצא מפיו. כמה דתימא: (איוב לה) ואיוב הבל יפצה פיהו.

אמר הקדוש ברוך הוא: משוקיותהון עלי.

ורבנין אמרין:

עתידין נפשיהון של אלו לינטל בנשיקה.

אמר רבי עזריה:

מצאנו שנפשו של אהרן לא נטלה, אלא בנשיקה.

הדא הוא דכתיב: (במדבר לג) ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם.

ונפשו של משה מנין?

שנאמר: (דברים לה) וימת שם משה עבד ה' על פי ה'.

מרים מנין?

דכתיב: (במדבר כ) ותמת שם מרים.

מה שם שנאמר: להלן על פי ה', אף כאן כן, אלא שגנאי לפרשו.

ושאר כל הצדיקים מנין?

שנאמר: ישקני מנשיקות פיהו.

אם עסקת בדברי תורה ששפתיך מנושקות, סוף שהכל מנשקין לך על פיך.

דבר אחר:

ישקני מנשיקות

יזייני יטהרני ידבקני.

ישקני, יזייני מדכתיב: (ד"ה א' יב) נושקי קשת מימינים ומשמאילים.

אמר רבי שמעון ברב נחמן:

משלו דברי תורה כין.

מה הזיין הזה מתקיים לבעליו בשעת מלחמה, כך דברי תורה מתקיימת עם מי שעמל בהן כל צרכן.

רבי חנא בר אחא מייתי לה מהכא

(תהילים קמט) רוממות אל וגו'.

מה החרב שהיא אוכלת משני צדדים, כך תורה נותנת חיים בעולם הזה וחיים לעולם הבא.

רבי יהודה ורבי נחמיה ורבנן

רבי יהודה אומר:

התורה שנאמרה בפה אחת, נאמרה בפיות הרבה.

רבי נחמיה אמר:

שתי תורות נאמרו, אחד בפה ואחד בכתב.

ורבנין אמרין:

שהן גוזרין על העליונים ועושין, על התחתונים ועושין.

שאלות

פסקה 1

- כיצד מתפרש הפסוק ישקני מנשיקות פיהו לפי כל אחד מהדעות? - מה זה משנה כיצד הוא מתפרש
- מהי הנשיקה לפי כל אחת מהדעות?

פסקה 2

- למה הכוונה שמלאך היה מחזר אחרי ישראל ולמה הכוונה שהדיבור היה מחזר אחרי ישראל?
 - ראו את הפסוקים שמובאים לחיזוק כל דעה – כיצד הם תורמים להבנת המחלוקת?
 - מה מחלוקת ר' יוחנן ורב – האם ניתן לקור אותנו לדעת ר' יוחנן אצלינו?
- תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ב דף ד טור ב /ה"א
- א"ר יהושע בן קרחה למה קדמ' שמע לוהיה אם שמוע אלא שיקבל עליו מלכות שמים תחילה ואחר כך יקבל עליו עול מצות והיה אם שמוע לויאמר שוהיה אם שמוע נוהג בין ביום בין בלילה ויאמר אינו נוהג אלא ביום ר' חייא בשם ר' יוחנן מה טעם אמרו אדם לובש תפילין וקורא את שמע ומתפלל כדי שיקבל עליו מלכות שמים תחילה משלם רב אמ' קורא את שמע ולובש את תפיליו ומתפלל מתניתא רב פליגא עילוי הרי שהיה עסוק עם המת בקבר והגיע עונת ק"ש הרי זה פורש למקום טהרה ולובש תפילין וקורא את שמע ומתפלל מתניתא מסייעא לרב לא שאדם יקבל עליו מלכו' שמי' תחילה ואח"כ יקבל עליו עול מצות?